स्नोऽपि तत्फलमाप्नोति गङ्गां संपूज्य यत्नतः।' इति स्तोत्रञ्च प्रतिपदादिदशमीपर्य्यन्तदिनवृद्धिसंख्यया पठनीयमिति शिष्टाः ॥ अत्र सर्व्वोऽपि विस्तरः स्तोत्रादिश्च भट्टकृतत्रिस्थलीसेतोरवधेयः । विस्तरभीतेस्तु न लिख्यते ॥ * ॥ एवं कुर्व्वतः फलमुक्तं काशीखण्डे ।

'एवं कृत्वा विधानेन वित्तशाठ्यविवर्ज्जितः ।
उपवासी वक्ष्यमाणैर्द्दशपापैः प्रमुच्यते ॥
सर्व्वान् कामानवाप्नोति प्रेत्य ब्रह्मणि लीयते ॥'
इति।

अस्यां सेतुबन्धरामेश्वरस्य प्रतिष्ठादिनत्वात् विशेषेण पूजा कार्य्या। तदुक्तं स्कान्दे सेतुमाहात्म्ये ।

'ज्यैष्ठे मासि सिते पक्षे दशम्यां बुधहस्तयोः ।
गरानन्दे व्यतीपाते कन्याचन्द्रे वृषे रवौ ॥
दशयोगे सेतुमध्ये लिङ्गरूपधरं हरम् ।
रामो वै स्थापयामास शिवलिङ्गमनुत्तममिति ॥"

इति निर्णयसिन्धुद्वितीयपरिच्छेदे संवत्सरकृत्यम् ॥ किञ्च ।

"अद्य हस्ते तु नक्षत्रे दशम्यां ज्यैष्ठके सिते ।
दशपापहरायाञ्च त्वदत्तादानकल्मषम् ॥
विरुद्धाचरणं हिंसा परदारोपसेवनम् ।
पारुष्यानृतपैशुन्यमसम्बद्धञ्च भाषणम् ॥
परद्रव्याभिध्यानञ्च मनसानिष्टचिन्तनम् ।
एतद्दशाघघाताय गङ्गास्नानं करोम्यहम् ॥"
इति गारुड़े २१५ अध्यायः ॥ * ॥

अपरञ्च ।

"ज्यैष्ठे दशहरायान्तु विष्णोरिष्टिं नृप ! शृणु ।
येन वा विधिना कार्य्या सेष्टिर्व्विष्णोर्नृपैः सदा ॥
प्रत्यब्दं पार्थिवः कुर्य्यात् प्रतिमां काञ्चनीं हरेः।
अन्यतेजोमयीं वापि दारवीं वा शिलामयीम् ॥
प्रतिष्ठां विधिवत्तस्याः कुर्य्याद्विप्रः पुरोहितः ।
तां संस्थाप्य सुरागारे स्वयं वा यत्नतः कृते ॥
वासुदेवस्य वीजेन पूर्व्वोक्तविधिना तथा ।
सर्व्वोपचारैर्भक्त्या तु वासुदेवं प्रपूजयेत् ॥
पूजान्ते संस्कृते वह्नौ कुण्डमध्ये स्थितो द्विजः ।
आज्यैः सहस्रं जुहुयादाहुतीनां हरेः कृते ॥
संपूज्य वासुदेवन्तु होमं कृत्वा ततो द्विजः ।
नृपस्यानुमते तान्तु प्रतिमां मण्डलं नयेत् ॥
प्रतिमायाः कपोलौ द्वौ स्पृष्ट्वा दक्षिणपाणिना ।
प्राणप्रतिष्ठां कुर्व्वीत तस्यां देवस्य वै हरेः ॥
कृतायान्तु प्रतिष्ठायां प्राणानां नृपसत्तम ! ।
विष्णोः प्राणास्तां प्रतिमामायान्ति नियतं स्वयम् ॥
धार्म्मिष्वथागतेषु स्याद्देवत्वं नियतं भवेत् ।
अकृतायां प्रतिष्ठायां प्राणानां प्रतिमासु च ।
यथा पूर्व्वं तथा भावः स्वर्णादीनां न विष्णुता ॥
अन्येषामपि देवानां प्रतिमास्वपि पार्थिव ! ।
प्राणप्रतिष्ठा कर्त्तव्या तस्यां देवत्वसिद्धये ॥
सुवर्णन्तु सुवर्णं स्यात् शिला दारु तथा शिला ।
अकृते शुद्धरूपं स्यात् प्राणस्थानस्तते सदा ॥
वासुदेवस्य वीजेन तद्विष्णोरित्यनेन च ।
तथैवाङ्गाङ्गिमन्त्राभ्यां प्रतिष्ठामाचरेद्धरेः ॥
तथैव हृदयेऽङ्गुष्ठं दत्त्वा शम्भुश्च मन्त्रवित् ।
एभिर्म्मन्त्रैः प्रतिष्ठान्तु हृदयेऽपि समाचरेत् ॥
अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च ।
अस्यै देवत्वसङ्ख्यायै स्वाहेति यजुरुच्चरन् ॥
अङ्गमन्त्रैरङ्गिमन्त्रैर्व्वैदिकैरित्यनेन च ।
प्राणप्रतिष्ठां सर्व्वत्र प्रतिमासु समाचरेत् ॥
प्रतिमापूजने कुर्य्यादात्मन्यपि च मन्त्रवित् ।
प्राणप्रतिष्ठां प्रथमं पूजाभागविशुद्धये ॥
अस्मिन् प्राणप्रतिष्ठान्तु प्रतिमापूजनादृते ।
न कश्चित्तु बुधः कुर्य्यात् कृत्वा त्वशुभमाप्नुयात् ॥
विष्णोरिष्टिमिमां कृत्वा दशम्यां पार्थिवोत्तमः ।
तस्यामेव तु पूर्णायां प्रतिमां स्थापयेत्ततः ॥
एवं दशहरायान्तु कृत्वेष्टिं पार्थिवो हरेः ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति निर्व्विघ्नोऽपि स
जायते ॥"
इति कालिकापुराणे ८९ अध्यायः ॥

दशा, स्त्री, (दशतीव । दन्श + स्नलविभुजादित्वात् कः । जपजभदहदशेति निर्द्देशात् अकित्यपि नलोपः। यद्वा, दश्यते इति । गुरोश्चेत्यङ् । ततष्टाप् ।) अवस्था । (यथा, पञ्चतन्त्रे ।१।३८१।
"आपदि येनोपकृतं येन च हसितं दशासु विषमासु ।
उपकृत्य तयोरुभयोः पुनरपि जातं नरं मन्ये ॥")
दीपवर्त्तिः । (यथा, कुमारे । ४ । ३० ।
"अहमस्य दशेव पश्य मा-
मविषह्यव्यसनेन धूमिताम् ॥")
वस्त्रान्ते बहुवचनान्तोऽयं शब्दः । इति मेदिनी । शे, ८ ॥ (यथा, मनुः । ३ । ४४ ।
"वसनस्य दशा ग्राह्या शूद्रयोत्कृष्टवेदने ॥")
चेतः । इत्यजयपालः ॥ * ॥ शरीरस्य दश दशा यथा,—
गर्भवासः १ जन्म २ बाल्यम् ३ कौमारम् ४ पौगण्डम् ५ यौवनम् ६ स्थाविर्य्यम् ७ जरा ८ प्राणरोधः ९ नाशः १० । इति मोक्षधर्म्मटीकायां नीलकण्ठः ॥*॥ कामजदशदशा यथा,
"चक्षूरागस्तदनु मनसः सङ्गतिर्भावना च
व्यावृत्तिः स्यात्तदनु विषयग्रामतश्चेतसोऽपि ।
निद्राच्छेदस्तदनु तनुता निस्त्रपत्वं ततोऽनून्मादो मूर्च्छा तदनु मरणं स्युर्दशाः प्रक्रमेण ॥"
इत्यलङ्कारशास्त्रम् ॥ * ॥

कलौ नराणां यथोक्तायुषः सूर्य्याद्यष्टग्रहभोग्याष्टभागविशेषः । तत्र नाक्षत्रिकी दशा यथा,—

"षट् सूर्य्यस्य दशा ज्ञेयाः शशिनो दशपञ्च च ।
अष्टावङ्गारके प्रोक्ता बुधे सप्तदश स्मृताः ॥
शनैश्चरे दश प्रोक्ता गुरोरेकोनविंशतिः ।
राहोर्द्वादशवर्षाणि भृगोरप्येकविंशतिः ॥" * ॥

जन्मकालीननक्षत्रविशेषघटितग्रहाणां दशानियमो यथा,—

"कृत्तिकादित्रये सूर्य्यः शशी रौद्रचतुष्टये ।
मघादित्रितये भौमो बुधो हस्तचतुष्टये ॥
अनुराधात्रये शौरिर्गुरुः पूर्व्वचतुष्टये ।
धनिष्ठात्रितये राहुः शेषे शुक्रश्चतुष्टये ॥ * ॥
सूर्य्योपजवभौमार्किदशातिकष्टदा नृणाम् ।
गुरुचन्द्रज्ञशुक्राणां यथेप्सितफलप्रदाः ॥"

दशाफलन्तु ।

"उद्विग्नचित्तपरिखेदितवित्तनाश-
क्लेशप्रवासगदभीतिमहाभिघातैः ।
संक्षोभितं स्वजनबन्धुवियोगदुःखै-
र्भानोर्द्दशा भवति कष्टकरी नराणाम् ॥१॥
सौख्यं बिभर्त्ति वरवाहनयानरत्न-
कीर्त्तिप्रतापबलवीर्य्यशुभान्वितञ्च ।
मिष्टान्नपानशयनासनभोजनानि
चन्द्रो ददाति धनकाञ्चनभूमिसंघम् ॥ २ ॥
शास्त्राभिघातवधबन्धनरेन्द्रपीड़ां
चिन्ताज्वरं विकलताञ्च गृहे करोति ।
चौराग्निदाहभयभङ्गविपत्तिरोग-
कीर्त्तिप्रतापधनहा च दशा कुजस्य ॥ ३ ॥
दिव्याङ्गनावदनपङ्कजषट्पदत्वं
लीलाविलासशयनासनभोजनञ्च ।
नानाप्रकारविभवागमकोषवृद्धिः
क्षिप्रं भवेद्बुधदशासु हितार्थसिद्धिः ॥ ४ ॥
मिथ्यापवादवधबन्धनकार्य्यहानि-
र्भार्य्यासुतसुहृत्प्रियसुखद्रविणैर्विहीनः ।
मैत्रे च वैरमभिवाञ्छति वैरयुक्तः
कष्टासु पापदशासु शनैश्चरस्य ॥ ५ ॥
रम्यं गृहं विनयसञ्चयमानवृद्धिं
प्राप्नोति सौख्यधनधान्यविभूतियुक्तम् ।
धर्म्मार्थकामसुखभोगबहूपयोगं
यावद्वृहस्पतिदशा पुरुषो हि तावत् ॥ ६ ॥
बुद्ध्या विहीनमतिनाशवियोगदुःख-
नष्टार्थसिद्धिभयभङ्गविषार्त्तिरोगम् ।
सन्तापशोकपरदेशगतं करोति
राहोर्द्दशा भवति जीवनसंशयाय ॥ ७ ॥
मन्त्रप्रभावनिपुणः प्रमदाविलासः
श्वेतातपत्रनृपपूजितदेशलाभः ।
हस्त्यश्वलाभधनपूर्णमनोरथश्च
शौक्रीदशा भवति निश्चितराजलक्ष्मीः ॥८॥"

रवेरन्तर्द्दशा मासाः ४ तस्य फलम् ।

उद्विग्नचित्तपरिखेदितवित्तनाश-
क्लेशप्रवासगदभीतिमहाभिघातान् ।
दुःखप्रयोगवधबन्धभयानि चैव
भानोर्द्दशा प्रकुरुते खलु राजपीड़ाम् ॥ १ ॥

सोमस्य मासाः १० फलम् ।

गदसङ्कटसंचारं स्वेच्छाहानिं मनःक्षतिम् ।
कुरुते रजनीनाथो भानोरन्तर्द्दशां गतः ॥ २ ॥

मङ्गलस्य मासाः ५ दिनम् १० फलम् ।

सर्व्वेषां तिलको भूत्वा मणिरत्नप्रधानकम् ।
प्राप्नोति धनधान्यानि रवेरन्तर्गते कुजे ॥ ३ ॥

बुधस्य मासाः ११ दिनम् १० फलम् ।

व्याधिः शत्रुभयं नित्यं सर्व्वगात्रे विचर्च्चिका ।
नश्यन्ति सर्व्वकार्य्याणि भानोरन्तर्गते बुधे ॥४॥

शनेर्मासाः ६ दिनम् २० फलम् ।

सन्तापं वित्तनाशञ्च बन्धुनाशं पराजयम् ।
सौरिः करोति वैकल्यं भानोरन्तर्द्दशां गतः ॥५॥